

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

138. An Religiosus possit communicare cum Prælato excommunicato? Et
in casu, quo Prælatus sit excommunicatus, si tamen non est denunciatus,
nec publicus Clerici percussor, an teneatur Regularis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

De Dubiis Regular. Ref. CXXXVI. &c. 93

los Frayles de la Provincia, o Convento, para que no hagan tal cosa.) sin escrito, incurre en la pena de suspension, como los demas, que no ay para esso privilegio.] Sic ille, & ego.

RESOL. CXXXVI.

An Praelati Regulares teneantur in excommunicationibus praeferre trinam monitionem? Ex p. 5. tr. 9. Refol. 20.

§. 1. Respondet affirmatiue cum multis Doctores Avila de cens. part. 2. c. 5. disp. 1. dub. 8. & quamvis Praelati Mendicantium habeant privilegium, vt possint ferre sententiam excommunicationis solo verbo sine scriptis, vt habetur in compendio minorum, verb. excommunicatio, Paraphr. 7. non tamen habent privilegium ad omittendam Canonice monitionem.

2. Verum hanc doctrinam limitat Cornejo in 3. part. tractat. 5. de cens. in genere. disputat. 5. dub. 2. & Sayrus de cens. lib. 1. cap. 12. numero 12. vt intelligatur quando Praelati Regulares praecipunt aliquid, quod non continetur in regula Ordinis, aut in regularibus obseruantis; secus vero quando id, quod praecipitur in illis continetur: quia tunc optime, inquit, possent vna, vel altera tantum monitione excommunicare. Sed melius videtur dicendum, attendendam esse consuetudinem talis Religionis, & si legitime fuerit praescripta, praeualebit contra ius, sin autem minime.

RESOL. CXXXVII.

An Praelati Regulares possint excommunicare Nouitium? Ex part. 9. tract. 8. & Miscellan. 3. Refol. 60. alias 59.

§. 1. Negatiue respondet Reuerendissimus Magister Sacri Palatii Vincentius Candidus, tom. 1. di. quif. 24. artic. 58. dub. 3. quia excommunicatio secundum veritatem sententiam non potest fieri ob delictum praeteritum, sed ob delictum futurum ratione contumaciae non obediendi, sed Praelatus non potest suo praecipio obligare Nouitios, nec excommunicatione praecipio adiuncta; quia non plene Nouitij Superioribus, & Regulae subiiciuntur, nec sunt verae partes Communitatis, nec si admitti in corpus Religionis tanquam membra illius, donec professionem emisissent: ergo. Potest tamen Praelatus, si aliquam poenam ratione delicti commissi Nouitio imponeret, sub poena excommunicationis lata sententia eidem praecipere, vt poenam illam subiret; quia ad eam poenam imponendam in foro exteriori habet iurisdictionem; ergo poterit quoque sub excommunicatione eidem praecipere illius obseruantiam. Haec Candidus citans Henric.

2. Sed aduersus illam affirmatiuam sententiam tenet Pater Bordonus in consil. Regular. tom. 2. Refol. 54. numero 133. nam (ait ipse) si potest secundum Candidum, cogere transgressorem ad subeundam poenam sub censura excommunicationis; quare non potest illum excommunicare ratione contumaciae; quia exempli gratia, non vult obedire tali ordinationi sibi factae sub poena excommunicationis, vt si illi praecipiat sub poena excommunicationis, ne colloquatur cum tali persona; vel adfit ordinationi, ne quis Religiosus etiam Nouitus extra reuelet tale secretum multum prauidiale statui Re-

ligioso. Neque obstat quod quis ob delictum praeteritum excommunicari non possit, quin possit excommunicari ob delictum in futurum, si illud committat, ratione inobedientiae; in illo siquidem sensu neque Professus excommunicari potest; quia nullus excommunicari potest, nisi pro contumacia, Gloss. ver. Moris, cap. nemo 39. 11. questione 3. per iura ibi allegata; excommunicatio enim fertur, vt quis retrahatur a peccato, cap. nouit. de Ind. est enim medicina anime, cap. cum medicinalis, de sentent. excommunicat. in 6. ergo ordinari debet ad futurum peccatum praecauendum, & non ad praeteritum iam commissum, cui ideo non debetur poena spiritualis sed corporalis. Nec viget, quod Nouitius non sit verus Religiosus, neque membrum perfectum, & incorporatum Religioni, sicut Professus; quia haec probant solum Nouitium non esse subiectum praecipio Regularibus, sub ratione voti quod nondum emisit, ex quibus tamen non inferitur, quin sit vere subditus Praelato regulari, vt suo Iudici, & Superiori volenti illum coercere, & punire, sicut castigat Professos, & quoscumque alios commensales ratione domicilij contacti & delicti. Haec omnia Bordonus.

3. Sed sententiam amicissimi Magistri Candidi approbat Sanchez in Summa, tom. 2. libro 6. capite 10. numero 17. quam tamen in duobus casibus limitat. Prior est, quem posuit ipsemet Candidus, quando poenam aliquam delicti Nouitio imponeret; tunc enim posset sub poena lata excommunicationis praecipere Nouitio, vt poenam illam subiret; quia potest obligare ad poenam ratione iurisdictionis, quam in foro externo ad eam imponendam habet. Ergo potest quoque sub excommunicatione praecipere illius obseruantiam. Posterior casus est, quando Pontifex Constitutione, aut praecipio aliquo interdiceret aliquid sub poena excommunicationis: si enim Nouitij id praecipium violarent, posset Superior Religionis eos punire, fulminando sententiam illam excommunicationis a Pontifice comminatum transgressoribus; quia ea poena est condigna delicto. Sicut posset quoque infligere quamcumque aliam poenam a Pontifice statutam in transgressores, quia dum Nouitij manere volunt in Religione, est legitimus Iudex ad imponendas poenas eorum delictis condignas. Et hanc sententiam praeter Sanchez tenet etiam nouissime Pater Pellizzarius in Manual. Regular. tom. 1. tractat. 2. cap. 6. num. 16. & 17.

RESOL. CXXXVIII.

An Religiosus possit communicare cum Praelato excommunicato?

Et in casu, quod Praelatus sit excommunicatus, stramen non est denunciatus, nec publicus Clericus percussor, an teneatur Regularis subditus illi obedire? Idem est de Episcopo excommunicato non denunciato. Ex p. 5. tr. 9. Ref. 127.

§. 1. Affirmat Sotus in 4. dist. 22. quest. 1. artic. 4. conclus. 5. Sed sane nullum est privilegium communicandi, saltem in omnibus, nam excommunicatio virtute continet suspensionem. Quare non toleratus, nec officium Praelaturae, nec iurisdictionem exercet, unde tantum videtur cum isto concessa communicatio ea, quae ratione habitationis vitari modo morali non potest, perinde scilicet ac si esset quouis alius ex eadem familia sic excommunicatus. Caterum si iste excommunicatus est

ferretur, putat Sanchez *disputatione 15. sessione 7. numero 3.* subditos posse talem Prælato in vitare, eo modo, quo ante constitutionem Constantiensem, scilicet occultè, si excommunicatio est occulta, vel vitare publicè, si illa erit publica.

2. Et ita docet Gordonus *in summ. tom. 2. lib. 7. questione 10. capite 6. numero 84.* Vnde Villalobos *in summ. tom. 1. tractatu 17. difficult. 13. numero 21.* sic ait. [Ha se de advertit, que como el descomulgado està privado del vfo de la jurisdiccion espiritual, y la concession de la extrauag. Ad euitanda, no es precepto sino privilegio, si el subdito no quisiesse comunicacion con el Prælato, que està descomulgado, sujetando se à el, no està obligado à hazerlo, aunque no estuiesse denunciado, porque este tal tiene vfo de jurisdiccion in fauor de los subditos, y no en grauamen suyo, como notò Suarez. Y lo mismo se ha de dizir, si el Obispo estuiesse descomulgado, y no fuesse denunciado por la misma razon.] Hec ille. Vide etiam Philippum Fabrum *de censuris in 4. sentent. distinct. 2. 5. questione prima, disputatione quarta, capite septimo, numero 231.* Filiucium *tom. primo, tractatu decimo-tertio, capite sexto, numero 125.*

3. Non desinam tamen hic apponere verba Marcelli Megalij *in 3. part. lib. 2. cap. 5. quest. 4. numero 50.* vbi sic ait. Pone Prælatum non esse denunciatum, nec publicum Clerici percussorem, sed notorium in Monasterio illum esse innodatum maiori aliqua excommunicatione, quaritur, an teneantur Regulares illi obedire? & videtur respondendum negativè: nam cum sit ipse notoriè excommunicatus, in fauorem ipsius nulla requiritur denunciatio, ad hoc vt vitandus sit tanquam non toleratus, per dicta supra *in dicta questione secunda, ver. Item quoad vsum,* & posse tunc Regulares, si volunt illi parere, & cum illo tanquam cum Prælato communicare ob beneficium eis concessum à prædicta Extrauag. *ad euitanda.* Dico tamen nullo modo posse Regulares, nec subditos alios, quicumque illi sine, ab obedientia sui superioris se eximere, quamuis notorium sit excommunicationis censuram illum incurrisse, nisi prius per sententiam Iudicis declaratur, Superiorem illum in illud crimen incidisse, & hoc ex eo probatur, quod sicut quando aliquis ex legum dispositione est ipso facto bonus, & iuribus suis ob excommunicationem priuatus, & fisco bona & iura illius sunt applicata, executio de facto fieri non debet, nisi prius super crimine fuerit declaratum, vt probatur *ex cap. cum secundum leg. de heret. in 6.* Ita quando Superior est suo officio ob excommunicationem priuatus, non debent subditi de facto suo iure illum priuare, nisi prius super crimine declaratum fuerit, id est, nisi prius declaratum fuerit à Iudice auctoritatem habente Superiorem illum in illam excommunicationem incidisse.

Quamuis nõ
plenè sup.
hoc lege ta-
men in to 5.
tr 1 ex R. 25
doctrinam
§. vit signan-
ter in hac.

RESOL. CXXXIX.

An dubius, vtrum Parentum necessitas sit gravis, possit ingredi Religionem?

Idem dicendum est, quando vtrinque sint rationes ita probabiles, vt possit dici vtraque parti opinabilis. Ex p. 4. tr. 5. Res. 57.

§. I. **A**ffirmatiuè respondeo, quia cum dubium sit præceptum in eo casu, libertas filiorum ad ingrediendam Religionem possidet, sicuti absolute diximus, in dubio an sit in aliquo casu præceptum. Imò hoc erit etiam licitum, quando vtrinque sunt rationes ita probabiles, vt possit dici

vtraque pars opinabilis, & idè in tali casu potest filius sequi vtramvis partem, etiam minus probabilem, vt in aliis rebus opinabilibus licet. Et hæc opinio docet Sanchez *in summa, tom. primo, libro quarto, capite vigesimo, numero octauo,* cui ego addo Bartholomæum de Vecchis *in praxi Nouitiorum, disp. 2. dub. 8. num. 8.*

RESOL. CXL.

An ingressus Religionis liberet debitorem ab onere stinendi?

Et notatur, quod si post ingressum Religionis, hereditate, legato, vel donatione, &c. Religio aliquid acquiratur, tenetur Monasterium eius debita soluere?

Et an teneatur Religiosus ad laborandum in Monasterio pro soluendis debitis? Ex part. 3. tractatu 2. Resol. 4. 1.

§. I. **P**rima sententia affirmat: ita sentire videtur Divus Thomas *in 2. 2. questione vltima, articulo 6. ad 3.* Caietanus *ibid.* & sequitur Paludanus *in 4. dist. 38. questione 4. articulo 3. conclus. 3.* Angelus *ver. Religiosus, §. 16.* Syluester *ver. Religio, lib. 1. questione 4.* & Divus Antoninus *part. 2. tit. 1. capite secundo, Paragrapho primo:* quia liber homo non obligatur quoad personam suam, sed tantum quoad bona; ergo cedendo bonis, illam remanentem persona.

2. Secunda opinio negat, & illam tuetur Medina *Codice de restitut. questione 3. caus. 8.* Nauarrus *comen. 1. de Regular. numero 8.* Valentia *tom. 3. disputat. 5. questione 6. punct. 7.* Molina *tom. 3. part. disputat. 757.* & alij, quia solutio debitorum est ius naturalis.

3. Sed mihi placet opinio, quam tenet Lopez *in instruct. part. 1. capite 29.* Azorius *tom. 1. libro 1. 2. capite 1. questione 5.* Lessius *libro 2. capite 16. dubio 8.* Sanchez *in summa, tom. 1. libro 4. capite 19. numero 8.* & alij. Idè dico, quod si quis breui tempore in seculo manendo tantum lucratorum se existimet, vt debita sua, vel integrè, vel secundum magnam partem soluere possit, ad hoc obligatur, secus autem si longo tempore, tunc enim putato non esse adstrictum ad expectandum, sed potest statim ingredi Religionem: & tempus breue, quod expectandum sit in tali casu, puto cum Sanchez esse biennium.

4. Nota verò, quod si post ingressum Religionis hereditate, legato, donatione, &c. Religioso aliquid acquiratur, tenetur Monasterium illius debita soluere, non tamen tenetur Religiosus ad laborandum in Monasterio pro soluendis debitis, vt norant Sanchez *num. 4.* Paludanus, Angelus, & Syluester, quidquid in contrarium asserant Azorius, Molina, & alij.

RESOL. CXLI.

An debitores si non habeant spem quod manendo in seculo fiant potentes ad soluendum, possint Religionem ingredi, non obstante Bulla Sixti V.

Et quid quando quis breuiter, v. g. duorum, vel trium annorum, manendo in seculo habeat spem soluendi debita Creditoribus?

Et an in dicta constitutione non comprehendantur debitores ex sola promissione liberali, vel qui incerti debitis sunt grauati, vel damnati ad pecuniarum partem ratione alicuius delicti, vel ad satisfaciendam rationem alicuius